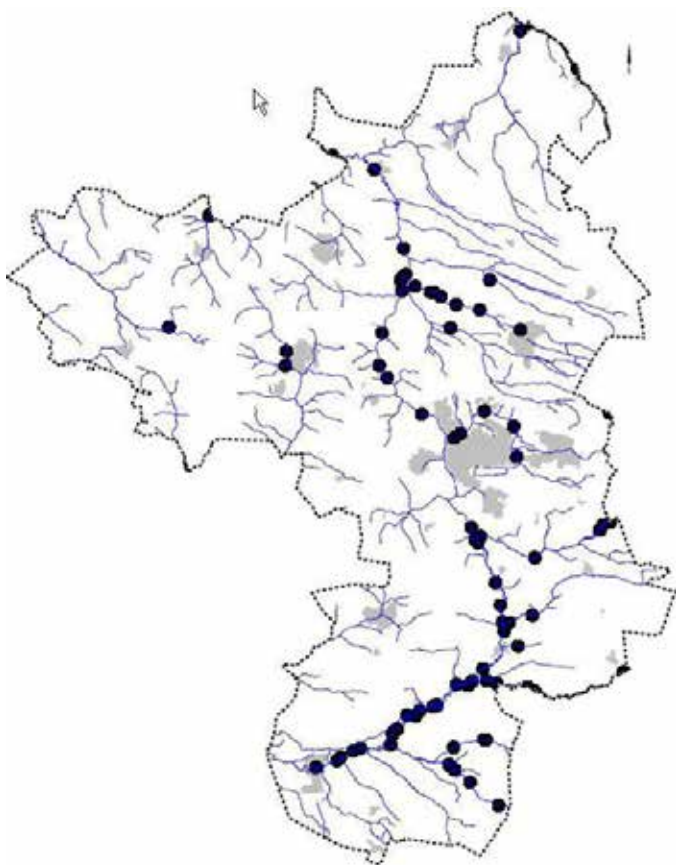

Naturen i Herning Kommune byder på et væld af spændende oplevelser. Mange af kommunens vandløb er delvist uregulerede med god vandløbskvalitet og et rigt plante og dyreliv.

Et af de dyr der lever i vandløbene i kommunen er pragtvandnymfen. På kortet kan du se, hvor kommunen har registreringer af den.

Pragtvandnymfernes udbredelse bliver løbende undersøgt i forbindelse med overvågningen af vores vandløb.

Fortæl hvad du ser!

Vil du være med til at finde ud af, hvor i Herning Kommune pragtvandnymferne findes, kan du især se efter den ved vore vandløb. Der er flest på vingerne fra juni til august måned.

Hvis du selv ser vandnymfer eller guldsmede eller kan du indberette det til kommunen ved at kontakte Søren Brandt på tlf. 9628 8049 eller på mail: ngosb@herning.dk, eller selv indtaste din observation på www.fugleognatur.dk eller ved brug af deres App, naturbasen, som du finder i App store og Google play.

På www.fugleognatur.dk kan du se, hvor vandnymfen ellers er observeret. I både appen og på hjemmesiden kan du få hjælp, hvis du har fundet noget i naturen, som du ikke ved, hvad er.

Herning Kommune, Teknik og Miljø
Natur og Grønne Områder,
Enghavevej 10, 7400 Herning
tlf. 96 28 28 28 - teknik@herning.dk
www.herning.dk

Pragtvandnymfer i Herning Kommune

Herning
Kommune

Blåbåndet Pragtvandnymfe
(*Calopteryx splendens*)

Blåvinget Pragtvandnymfe
(*Calopteryx virgo*)

Pragtvandnymfe

Fund af ca. 275 millioner år gamle forsteninger af guldsmede fortæller os, at de er en af de ældste insektgrupper på jorden. Gruppen af guldsmede består af de egentlige guldsmede og vandnymfer.

I Herning Kommune findes der ca. 17 arter af egentlige guldsmede og 21 arter af vandnymfer. Vandnymferne er ikke så fremragende mestre i flyvekunsten som de egentlige guldsmede, så de flyver ikke langt væk fra vandet. Pragtvandnymferne er de største af vandnymferne. De er slanke, farvestrålende dyr, med en spændende og fascinerende livscyklus. De har tre forskellige livsstadier: Æg, larve og voksent individ.

Udseende

Der findes to danske arter af pragtvandnymfer. Hos Blåvinget Pragt vandnymfe er hannens vinger metalglinsende blå og kroppen er metalglinsende blågrøn. Hunnens vinger er lysebrune og kroppen er metalskinnende bronzefarvet.

Hos Blåbåndet Pragt vandnymfe har hannens vinger et bredt, mørkeblåt, metalglinsende bånd tværs over vingen. Resten af vingen er gennemsigtig med blå ribber. Brystet og bagkroppen er metalskinnende blågrønne. Hunnens vinger er gennemsigtige med grønne ribber. Kroppen er metalskinnende grøn eller bronzefarvet.

Levevis

En lun sommermorgen i juni sidder der, på en plantestængel i det rindende vandløb, en lille vandnymfelarve med hovedet over vandet. Den venter. Venter på at timingen skal blive perfekt. Den har levet i vandløbet i op til to år og er nu stor nok til at gennemgå den sidste forvandling, fra larve til voksen.

Pludselig kravler den op ad stænglen og forankrer derefter fødderne godt i plantematerialet. Nu kan forvandlingen fra vandlevende larvestadie til det voksne flyvende individ starte. Larven svulmer langsomt op omkring hovedregionen og endelig revner partier omkring øjnene og på bagkroppen. Varsomt kravler det voksne individ ud. Pragt vandnymfen pumper kropsvæsker ud i vingerne, som derved strækker sig ud og får styrke og farve. Endelig, efter flere timers arbejde, er den parat til at tage fat på den nye tilværelse over vandet.

Denne fase i livet er det mest kortvarige af de tre stadier, og har kun det ene formål at føre slægten videre! Både larvestadiet og det voksne individ er grådige rovdyr, der ivrigt tager for sig af de mindre insekter eller artsfæller i nærheden.

Efter ca. 10 dage er den blevet kønsmoden og vender tilbage til vandet. Hannen udvælger et godt æglægningssted og nu kommer det meste af hans tid til at gå med at forsvare dette udvalgte territorium, hvor han venter på en hun. Når hunnen nærmer sig, indleder han sin "parringsdans", for at fange hendes interesse. Han svirrer med vingerne, løfter bagkroppen skråt op og lander gentagne gange på vandets overflade. Utrætteligt gentages dette om og om igen, indtil hunnen ikke længere afviser ham. Endelig er hun villig, og han lander elegant på hende, og griber hende i nakken med parringstængerne bagerst på kroppen.

Parret flyver rundt i denne "tandem flyvning" indtil æglægningen begynder. I ca. 1½ minut danner de nu det såkaldte parringshjul, og det er her selve parringen finder sted. Æglægningen foregår inden for hannens territorium, umiddelbart efter parringen. Hunnen nedsænkes helt eller delvist i vandet og indfører, med små snit, æggene i sirlige rækker i plantevævet. På et tidspunkt i æglægningsprocessen slipper han sit greb i hunnen. Han sidder derefter på overfladen og holder opmærksomt øje med hunnens aktiviteter. Hunnen kan blive neddykket i vandet i op til 30 minutter.

I sensommeren dør den voksne generation af pragtvandnymfer, men den næste generation ligger og venter på foråret i plantevævet langs vandløbet. Derfor er tilgængeligheden af rent vand afgørende for vandnymfernes overlevelse.

Hvad kan vi gøre?

Der er flere tiltag som både lodsejere og kommunen kan gøre for at sikre pragtvandnymferne gode vilkår:

- Sørge for rene iltrige vandløb
- Undlade hårdhændet oprensning i vandløb
- Ikke plante træer på sydsiden af egnede vandløb, fordi de skygger
- Opretholde dyrkningsfri eller sprøjtefri bræmmer langs vandløb
- Fjerne spærringer i vandløb
- Genslynge regulerede vandløbsstrækninger

